

Starešina: Umiri se, Marko! Izbij si to iz glave, pa pozabi na to, dok okrevaš. Takrat bodeš zopet izprevidel, da imam prav; tvoje pismo pa raztrgam, da boš bolj miren.

Marko: Ne tako, starešina! Le obdrži pismo. Če bi od gladu žrl tudi lastno meso, skrbel bodem, da ti poplačam še ta ostanek dolga. Ne maram, da bi natovoril na svojo dušo krvav denar. Si me li prevaril, ali če me je preslepil namestnik, no, to mi morda odpusti ljubi Bog, kajti jaz nisem mogel tako daleč misliti, kakšne posledke bi vtegnila moja prisega imeti.

Starešina: Vzemi to pismo, Marko! Glej, jaz ga raztrgam pred teboj in prevzamem vse na se. Umiri se zdaj!

Marko: Vzemi na se, kar ti drago, starešina, dolg ti že plačam. Po jutrašnjem prodam svojo praznjo obleko, da se te rešim.

Starešina: Misli na kaj bolj pametnega! Tebi se — Bog ti odpusti grehe — meša. No, jaz moram dalje.

Marko: Hvala Bogu, da že vender odhajaš! Ako bi ostal še dalje tukaj, zmešalo bi se mi poleg tebe.

Starešina: Prosim te za Boga, umiri se! In zdaj sta šla narazen.

Ko pa je starešina ostal sam, moral je — in proti svoji volji zdihniti: „Še tega se mi je manjkalo, kakor da bi danes že ne bil prestal toliko neprilik.“

Kmalu pa zaduši svojo slabo vest — in nadaljuje:

„Smili se mi ta nesrečnež, ker se tako žalosti. Ali nima prav, ker to ga nič ne briga, kako ga je razumel sodnik. Kdo vraga bi prisegal, ako bi se prisega tako natančno in ostro tolmačila. Vem tudi jaz, kako drugi ljudje tolmačijo prisego po svojem razumevanji, in to baš tisti, ki bi morali najboljše razumeti; vest jih pa vender ne grize; dočim se kakemu siromaku, kateri misli kakor Marko, zdi, ako-ravno mu je vse jasno, da so ga prevarali. Pri vsem tem bi bilo tudi meni ljubo, če bi se mogel otresti teh misli, ki me vznemirjajo neprenehoma. Grem nazaj v hišo, da izpijem čašo vina.“

Tako je govoril, in kar je govoril, tega se je tudi držal.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Goriškega. (Resna beseda učiteljstvu na Goriškem.)

„Primorska je jedina v naši državi, koje učiteljstvo nima svojega lista, kar gotovo ne dela posebne časti našim sosedom.“

„Učit. Tov.“ str. 132, l. 196.

Ta stroga, a žalibog istinita obsodba, daje mi povod, da spregovorim nekaj besed z namenom, da ne ostanejo „glas upijočega v puščavi.“ Učiteljstvo slovensko je lahko ponosno na svoje delovanje v l. 1896. Na prvem mestu naj omenim našo „Zavezo“,

katera je konečno prišla do prepričanja, da „ljudska šola naj se podržavi“, ako noče učiteljstvo do konec sveta zastoj čakati, da se uresničuje njega težnje po pravičnej in zasluženi plači v primeri z delom, trudom, odgovornostjo, važnostjo službe ter v primeri z drugimi stanovi. Slovensko učiteljstvo je v svoji „Zavezi“ slovesno protestovalo proti dosedanemu „zboljšanju“ v posameznih kronovinah, kajti vse dosedanje zboljševanje — ni nič zboljšalo in po tej poti se ne pride do zaželenega namena. Vse slovensko učiteljstvo naj se strastno oklene izjave „Zaveze“, da učitelj imej drž. uradniku jednako plačo. Ako tega nočejo in „ne morejo“ (?) dati posamezne dežele, naj to stori država!

Drugi, nič manj važni korak, je storilo štajarsko učiteljstvo o binkoštih v Gradci brez ozira na narodnost. Popolnoma se strinjamo z „Učit. Tov.“, kateri piše na strani 285.: „Ta shod — prvi, a ne zadnji svoje vrste — dosegel je svoj velik moralni uspeh. Solidarnost, kolegijalnost, navdušenje za stvar, kar vse je združilo štajarsko učiteljstvo brez izjeme v inopozantnem zboru, mora slehernemu imponirati, mora vspodbuditi učiteljstvo drugih kronovin, da stori tako, kakor so storili štajarski kolegi: javno nastopiti, javno izreči svoje želje in zahteve, javno in odločno zahtevati, da se izrekó vplivni možje, ali so prijatelji učiteljstvu in šoli in ali hočejo pomagati obema do zaslužene lepše bodočnosti.“

Odkritosrčno izjavljam, da sem občudoval vrlo štajarsko učiteljstvo na tem shodu ter da se povsem strinjam s klicem vrlega „Učit. Tov.“, da naj učiteljstvo tudi v drugih kronovinah posnema štajarske kolege. S tem, da sem na prvih mestih omenjal naše „Zaveze“ in vrlih štaj. kolegov, nisem imel namena zapostavljati kranjskega učiteljstva, katero stoji na čelu slovenskega učiteljstva, kajti g. tovariš s Kranjskega, Jernej Ravnikar, je jako krepko zagovarjal svoj predlog pri „Zavezi“, da naj se ljudska šola podržavi, ker dežele nočejo o primerni uredbi plač nič slišati; slovensko učit. v Ljubljani je tudi vložilo na dež. zbor jedino primerno prošnjo, da naj se učit. plače tako preurede, da bodo jednake plačam drž. uradnikov, a dokler se to ne zgodi, naj se določi primerna doklada. Posebno v čast kranjskemu slovenskemu učiteljstvu pa je — „Učit. Tovariš“, kateri posebno krepko in vrlo zastopa šolo in učiteljstvo. Ponosno sme biti učiteljstvo na svoje glasilo! Le po tej poti naprej! Ponosni bodite na misel o snovanji „Učiteljskega konvikta“, na „Cesar Franc Jožefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ ter na „Slovensko učit. društvo za vojvodino Kranjsko.“

S takim delovanjem smete zaupno gledati prihodnosti v obraz!

Kako pa je na Primorskem?! Žalostna nam majka . . . Primorska je jedina dežela v naši državi, koje učiteljstvo nima svojega lista, kar gotovo ne dela posebne časti našim sosedom — piše v resnici „Učit. Tov.“ — A ne le to, marveč tudi marsikaj drugega ne dela posebne časti učiteljstvu na Primorskem in še posebej ne onemu na Goriškem. Primorska se deli na tri deželice: na Goriško-Gradiščansko, Trzasko in Istro. Že ta razdelitev ni v prilog naravnemu razvoju šolstva in učiteljstva. Poleg tega pa prebiva na Primorskem še troja narodnost: Slovenci, Hrvati in Italijani. Poslednji so skoro povsem gospodarji na Primorskem, kajti brezobzirno gospodujejo v Istri in Trstu, le na Goriškem je nekako ravnotežje. Glede učiteljskih plač ponašati se sme Trst z okolico, da ima dobro plačano učiteljstvo, a žal, da tam še nimajo deželne postave na podlagi veljavne drž. šolske postave od 14. vel. travna 1869. Glede ureditve šolstva pa se sme ponašati Goriško-Gradiščanska, kjer je šolstvo strogo ločeno po narodnosti tako, da se ne godi nikaka krivica — le v Gorici nimajo Slovenci še ljudske šole kljubu vsim razsodbam vseh inogočih oblastnij. Da je šolstvo na Goriškem dobro urejeno, gre hvala ces. svet. g. Fr. Vodopivcu. — Glede gmotnega stanja učiteljstva pa je Goriško in Istra med najzadnjimi v Avstriji.

Že tak položaj je kriv, da ima učiteljstvo vezane roke bolj kakor kje drugod. Vendar to nikakor ne opravičuje, da učiteljstvo — spi spanje pravičnega ...

Učiteljstvo na Primorskem ima tudi nekaj svojih društev in sicer na Goriško-Gradiščanskem ima že vsak šolski okraj (brez Gorice) svoje okrajno društvo; v Istri je tudi že nekaj tacihi društev. Najstarejše je menda za Koperski okraj, o katerem že več časa ni glasu, a nekaj je lepo delovalo. Mlajše za voloski kotar, kjer so združeni v bratski slogi Slovenci in Hrvatje, je pričelo lepo delovati: vsprejelo je „Zavezo“ v Opatiji ter se izjavilo za svobodno šolo v „Učit. Tov.“ — Na Goriškem so tri slov. učit. društva in na Gradiščanskem jedno laško. — Po številu udov in po legi v središču dežele je najvažnejše ono za goriški okraj, a po delavnosti je presega tominsko učit. društvo, katero se je tudi izjavilo za svobodno šolo v „Učit. Tov.“ ter izdalo neko spomenico, v kateri se poteguje za zboljšanje žalostnega učit. stanja.

Sicer pa je nastal v goriškem okraju med učiteljstvom nek razkol, katerega je provzročilo nesporazumljenje radi postopanja v dosegu zboljšanja žalostnih gmotnih razmer. — Sad tega razkola je okrožnica, katero je izdala manjšina, težeča po napredku, po takem postopanju, i kakoršnem se odlikuje učiteljstvo na Štajarskem in Kranjskem. Dotično okrožnico je priobčil tudi „Učit. Tov.“ na strani 273. — Po reorganizaciji je klical „Popotnik“ in „Učit. Tov.“, po združitvi v deželno učit. društvo so klicali in težili posamezni tovariši tudi na Goriškem in celo občni zbori učit. društev na Goriškem so sklepali, da naj se osnuje dež. učit. društvo, a sklepi so ostali le sklepi, izvršili se doslej še niso. Zakaj neki ne?

Posamezna učit. društva so sklepala, naj se ustanovi učiteljski konvikt v Gorici, a zastonj je bil vsak sklep. Zakaj? In še marsikaj drugega se je sklepalo in sklenilo v komaj preteklem času, a izvršilo se ni nič. Zakaj ne?

Na te zakaj je odgovoriti z zato, ker manjka dobre volje, ker manjka delavnosti, požrtvovalnosti, navdušenja, ker manjka duha naprednosti in povzetnosti itd. Vsega manjka. Vsi članki v naših listih so bili doslej zastonj, ker merodajnim osebam je ljub laški: dolce far niente ...

Veliko večino teh „zato“ ima na rovaši učit. društvo v središču goriške dežele, kajti ono je poklicano in njemu se je poverovala naloga, da izvrši storjene sklepe. Učit. društvo za goriški okraj je krivo, da so na Goriškem med učiteljstvom take razmere, kakoršne sem doslej opisal. Predsedništvo — odbor istega društva zadene ogromna večina vsega neuspeha; ker ono „spi spanje pravičnega“, ker je „zakopalo talente“, mesto da bi jih obrestonosno naložilo; ono „gotovo ne dela posebne časti našim sosedom“ — prav pravi „Učit. Tov.“ Kakó pa je to mogoče? Naravno zato, ker predsedništvo in odbor je vedno o istih rokah, katerim je napredek društva deveta briga; katerim je glavna naloga, vrtneti in podstavljati stroj, ki se pri vozu imenuje zavora in cokla; društvo vodijo možje, katerim ni znan pregovor, da „ponižnost puste čakati pred vratmi, — a moč vrata ulomi“; ... Dovolj! Zaloga je bogata, ako ne bode pomoglo to, pride še in to toliko časa, dokler se mršave naše razmere ne obrnejo na bolje. Tedaj ...

Maribor. (Hospitacije). Učiteljsko društvo mariborske okolice je po nasvetu svojega vrlega c. kr. okr. šolskega nadzornika, ravnatelja g. H. Schreinerja lani uvedlo hospitacije v šolah te okolice.

Dosedaj so bile že 4 dobro obiskovane hospitacije. Dne 4. svečana je bila hospitacija v Framu, koje se je udeležilo 30 gg. učiteljev.

Gosp. učitelj Pučelik je se svojimi učenci III. razreda podaval uzorno učno sliko šol. pouka v predmetih iz računstva, obravnavanje berila „Čudna skrinjica“ in iz zemljepisja Kras, njega podnebje, vodovje in rastlinstvo, naglašujoč škodljive posledke posekanja gozdov in k temu primerno pesmico. Triglav so učenci končno izvrstno, 2glasno zapeli.

Pouk po formalnih stopnjah se vrši gladko, naravno, zanimanje raste, pazljivost je neprisiljena in trajna in konečni uspeh živo priča, kolike važnosti je pouk po navedeni metodi.

Po šolskem pouku razvil se je v tem živahen razgovor, mej kojim se je povdajalo, da so take hospitacije več vredne nego uradne konferencije, ker se z učenci to dejansko pokaže, kar se sicer teoretično obravnava.

Navzočni gosp. ravnatelj in nadzornik je bil sam vidno zadovoljen z lepim učnim uspehom ter je v krasnem govoru unemal gg. učitelje v tem smislu za enak uzorni šolski pouk in napredek. Jednako je gosp. učitelj Lud. Černej v krepkem govoru naglašal vrli uspeh hospitacij, izražujoč željo, naj bi se povsod uvedle take hospitacije v doseg uzornega in uspešnega šolskega pouka.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Letnar Lovro, nadučitelj v Mengišu, 4-80 gld.; gđc. Gerkman Emilija, učiteljica v Mengišu, 2-40 gld.; gđc. Konechegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; g. Dragotin Benedik, nadučitelj v Smledniku, 1-80 gld.; gospa Julija Moos, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama na višji slov. dekliški šoli v Ljubljani, 1-50 gld.; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Borowsky Julija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-60 gld.; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.

Učiteljski konvikt: Čestilci r. drd. Ivana Starca v Postojni po g. Št. Primožicu 28 K; učiteljstvo L. mestne šole v Ljubljani in sicer gg.: c. kr. okr. šolski nadzornik Andrej Zumer 10 K; vodja Maier Jožef 2-40 K; Furlan Jakob, Gangl Engelbert, Josin Maks, Petras Henrik in Režek Juraj a 1-20 K; Gale Fran 60 h; g. J. Zalokar, pot. trgovec, 1 K; gđc. Milka Žigonova iz Metlike, 4 K; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, novoletni odkup 1 K; g. Janežič Janko, učitelj v Ljubljani, novoletni odkup 1 K; g. A. Razingger, učitelj v Ljubljani, 40 h; g. Fran Bahovec, učitelj v Ljubljani, 2 K; gđc. Emilija Thuma nabrala na sokolovi maskaradi v Postojni, 11 K; g. Moos Julija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; po g. Fran Črnagoju: gospa Premelič-Črnagoj 2 K, gđc. Črnagoj Pepa 2 K, g. Premelič Jože 1 K, g. Bloudek Boleslav, c. kr. inženir v Tacnu 4-60 K; g. Ferdo Juvanc, nabral na maskaradi v Cerknici 6 K; g. Ulrik Konjar, učitelj v Molniku, 3 K; sl. „Kmetška posojilnica na Vrhniki“, 40 K; „Postilijonček“ nabral na maskaradi čitalnice v Metliki 8 K; čisti dohodek zabavnega večera s tombolo, ki ga je priredil g. učitelj J. Baraga v Besnici pri Kranji dne 28. svečana t. l. 14 K; g. Fran Slanc, nadučitelj v Litiji, nabral ob odhodnici g. pl. Andriolija pri odličnih prijateljih nove šole 60-20 K; g. dr. Lovro Požar, ravnatelj višje slovenske dekliške šole v Ljubljani, 2 K; slavna posojilnica v Zagorji ob Savi, 10 K; gosp. J. Potrato, učitelj v Št. Vidu pri Brdu, 2-40 K.

M. Močnikov spomenik: G. Ravnikar Jernej, nadučitelj v Mokronogu, 10 K.

Osobne vesti. Deželni šolski svet je v svoji zadnji seji imenoval: g. Franca Potokarja pri D. M. v Polju stalnim učiteljem istotam, g. Jožefa Samido v Smuki stalnim učiteljem istotam, g. Matijo Petscheta na Toplem vrhu stalnim učiteljem istotam, gospd. Rafaelo Inglic v Begunjah za stalno učiteljico istotam, g. Antona Smerdelja v Planini stalnim učiteljem istotam, g. Rudolfa Horvata v Oreheku, nadučiteljem v Zagorju in gospoda Ivana Klemenčiča na Rečici, učiteljem na meščanski šoli v Krškem. Iz službenih ozirov sta bila premeščena g. Franc Spintre, nadučitelj v Kočevji, v Kamnik in g. Valentin Burnik, nadučitelj v Kamniku, v Metliko. — Gospd. K. Eržen je nastavljena začasno na dekliški šoli na Vrhniki.

Učiteljski konvikt. Ob ustanovitvi našega društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so mnogoteri tovariši naši zmajevali z glavami, češ, nikdar ne bode nič iz tega! Veseli nas, da je dandanes, ko naše društvo napreduje bolj in bolj, število nasprotnikov in nevernih Tomažev tako pičlo, da popolnoma izgine v številu prijateljev in podpirateljev naših. In toliko smo že prevzeti ob požrtvovalnosti vrlih tovarišev in tovarišic, ob vstrajnosti in odločnosti, s katero so se poprijeli dela in končno ob lepih uspehih, katere dosega trudapolno, požrtvovalno delovanje odborovo pri raznih prijateljih našega narodnega učiteljstva, pri raznih zastopih, društvi in korporacijah, da zavestno prorokujemo vsem in vsakemu: Ne bode preteklo štiri, pet let, in imeli bomo v beli Ljubljani belo hišo, o kateri bomo mogli reči, da smo jo zgradili sami, podprti z darovi dobrih prijateljev svojih, da imamo svoj dom, a otroci naši varno zavetje! — Kolikor nam svedočijo naše informacije, je naklonjen društvu našemu slavni dež. zbor, mestni zastop in kranjska hranilnica. Vsak teh treh važnih zastopstev nam boče svoječasno priskočil izdatno na pomoč ter omogočil izvršitev započetege dela. Nadejamo se — kolikor so nam porok zagotovila — da bomo imeli že letos prostor, kjer bomo začeli s pomočjo božjo in podporo prijateljev svojih kmalu kopati temelj. Tudi načrti se že izdelujejo. — Tovariši, stopimo odločno na delo, da kolikor mogoče kmalu dosežemo zaželeni zmoter! Vsak in vsaka, komur je za napredek in povzdigo učiteljstva, deluj, pa pridobi našemu društvu prijateljev in podpornikov! Pisali smo že nekoč o tem, a danes ponavljamo besede: *Dandanes ni več učitelj samo tisti, kdor vrši v šoli štanovsko svojo dolžnost, nego tisti, ki dela po svojih močeh za naš konvikt!*

Odlok o volilnih zadevah. Upravno sodišče je na pritožbe odredilo, da upokojevi učitelji nimajo prednostne volilne pravice.

Analfabeti. Pri zadnjih državnoborskih volitvah za V. kurijo v Ljubljani je bilo med volilci, ki so prišli na volišče, dobra tretjina analfabetov. Vsi ti „zavedni volilci“ so še iz stare šole!

Naši državni poslanci. Mesta in trgi na Kranjskem so poslali na Dunaj odločne pristaše nove šole, kmetske občine pa udane pristaše stare „verske šole“!

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji, katere se je vršila v torek dne 9. sušca t. l., smo prejeli nastopno poročilo: Potem ko predsednik proglasi sklepčnost, poroča zapisnikar o došlih kurencijah in pove, kako so bile rešene, kar se vzame brez ugovora na znanje. Pri ravnateljstvu c. kr. zaloge šolskih knjig je upostovati še naknadnega kredita za knjige ubožnim učencem in učenkam. S 1. mal. travnom t. l. je odprti na obrtni pripravljalnici I. mestne deške petrazrednice v I. oddelku vsposednico in v pokritje nedostanka napraviti prošnjo na občinski svet, deželni odbor in trgovinsko zbornico. Dalje je deželni odbor in trgovinsko zbornico naprositi, da svoje prispevke za vzdrževanje obeh obrtnih pripravljalnici primerno zvišata. Prošnji pomožnih katehetov Frana Birka in Frana Ferjančiča za nakazilo nagrade glede pouka v verouku za I. polletje tekočega šolskega leta in pa prošnja nekega učitelja za novčeno podporo se priporočilno predlože deželnemu šolskemu svetu. Radi podiranja starega in priprav za zgradbo novega župnišča se ima ob velikonočnih počitnicah na vnanji uršulinski šoli pouk prekiniti do 10. vel. travna t. l. Učitelju Avgustu Kleču se pripozna s 1. sušcem t. l. tretja službeno starostna doklada. Reši se več prošenj za dovolitev izpusta iz vsakdanje šole in pa zopet na prošnjo za oprostitev od obvezne slovenščine na mestni nemški dekliški ljudski šoli. Na znanje se vzame nadzornikovo poročilo o telovadnemu pouku na isti šoli. Potem, ko predsednik poroča o opazkah, ki jih je napravil povodom obiska I. mestne deške petrazrednice in mestne nemške dekliške šestrazrednice in odgovori na neko vprašanje glede nameravane in sklenjene prezidave I. mestne deške petrazrednice, sklene se seja po šestih zvečer.

Odlikovanje. Dne 7. sušca se je vršila na II. mestni šoli sicer tiha, a vendar javne omembe vredna slavnost. Župan ljubljanski Hribar je izročil diplomi meščanstva ljubljanskima starostama mestnega učiteljstva, gospodu pokojnemu voditelju II. mestne šole Leop. Belarju in sedanjemu voditelju omenjene šole, gospodu Fr. Raktelju. V lepo okrašeni telovadnici se je k tej slavnosti zbralo ljubljansko učiteljstvo z gosp. nadzornikom Fr. Levecem. Gospod župan Hribar je omenil v svojem nagovoru, da je preteklo 25 let, od kar službuje ta slavljenca kot učitelja in vzgojitelja v Ljubljani; občinski zastop ljubljanski je imenoval oba svojima meščanoma ter ju tako odlikoval v najvišji meri. In zaslužila sta tudi oba gospoda to odlikovanje! G. Belar deluje že na ljudsko-šolskem polju od leta 1847., za dobe svojega upokojenja pa na glashenem polju, kateremu je žrtvoval svoje moči od početka svojega učiteljstva. G. Raktelj vzgaja mladino našo od leta 1851. in še danes ni prenehal s plodonosnim svojim delovanjem. Koliko sto in tisoč otrok sta že vzgojila oba! S tem pa nista odlikovana samo slavljenca, nego s tem je odlikovan zajedno ves učiteljski stan, zlasti mestno učiteljstvo, katero deluje vstrajno.

vzorno in uspešno v naših šolah ter tako vzreja nežno mladino v odločno, narodno, zavedno meščanstvo. To delovanje učiteljstva se je začelo bolj kakor kdaj prej upoštevati sedaj, in verovati sme naše učiteljstvo, da so se mu jeli svitati boljši časi. Na to je izročil gospod župan krasno izdelani diplomi gg. Belarju in Raktelju. Govor gospoda župana Hribarja je bil vzprejet z glasnim odobravanjem. — Gospod Belar izreče ginjen iskreno zahvalo za toliko odlikovanje, češ, da se bo še izkazal vrednega odlikovanja; zato hoče še nadalje do poslednjega diha delati za napredek in omiko narodovo. Končno zakliče slavo mestnemu šolskemu svetu, občinskemu zastopu in njegovemu dičnemu načelniku županu Hribarju. Vsi prisotni so pritrdili glasno govorniku. Gosp. Raktelj zahvali takisto g. župana za odlikovanje. Slavljence pravi, da nima zaslug, storil je le to, kar je storiti dolžan. Pri poslovanju njegovem so mu pomagali in ga podpirajo še sedaj vrli tovariši, s katerimi deli odlikovanje svoje. To bodi našemu učiteljstvu v spodbudo, da bodo še nadalje sveto služili domovini po geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Glasni živijo-klici so pritrdili govorniku. S tem je bila končana slavnost. Gg. slavljencema častitamo tudi mi presrečno, želeč, da ju ohrani Bog še dolgo vrsto let ter blagoslovi njiju velezaslužno delo mej narodom slovenskim!

Klerikalci in kranjski socialisti. Prvi hočejo imeti učitelja za mežnarja, drugi pa mežnarja za učitelja!

Vabilo. Okrajno učiteljsko društvo za radovljški okraj bode imelo svoj redni občni zbor dne 8. maj. travna t. l. v Radovljici. Začetek ob 3. uri popoldne. Razven običajnih točkov bode poročal gosp. J. Korošec „O Julskih Alpah“. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Razinger-Zumrove stenske table so ravnokar izišle v Kleinmeyerjevi bukvarni.

Officium defunctorum. Volks-Ausgabe je knjižica, katero je priporočati učiteljem-orglavecem, posebno začetnikom. V knjižici so antifone in psalmi, ki se pojejo pri mrličih, preložene na navadne note z „g“ ključem. Samoglasniki, na koje pride kadenca i t. d. so razprto in bolj debelo tiskani. Po tej knjižici poje lahko vsakdo tako zvane „bile“ ali „vigilije“, če tudi o koralu nič ne ve. Velja 18 kr. v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Fr. Razpotnik

C. kr. izpraševalna komisija za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani.

Usposobljenosti izpiti se začne dne 3. vel. travna ob osmih zjutraj.

Ljudsko šolstvo na Kranjskem. Deželni odbor kranjski je začel proučevati in ukrepati, kako bi se v smislu letošnjih sklepov in resolucij deželnega zbora izboljšalo gnotno stanje ljudskih učiteljev, in kako bi se za dež. finance ugodno uredilo zalaganje njih plač.

Krščanski socialisti dunajski so odkriti nasprotniki nove šole. To je pokazal tudi obč. svetovalec dunajski gosp. Gregorič, ki je v seji obč. sveta 11. svečana t. l. rekel: Učitelji so plačani uradniki, mi smo oni, ki lahko zapovedujemo, česar se bodo naši otroci učili v šoli: Krščanski socializem je tem najnovejšim osrečevalcem le nekako figovo peresce, s kojim prikrivajo svoje klerikalne naklepe.

Gorenjeavstrijski deželni zbor se je tudi posvetoval o povišanju učiteljskih plač. Sklenil je, da se plače zboljšajo, kadar bodo dopuščale gospodarske razmere. Učitelji bodo pač še morali dolgo čakati. Klerikalna večina bode vedno trdila, da gospodarske razmere povišanja ne dopuščajo. Poslanec Ebenhoch je pri tej priložnosti zopet izlil ves svoj srd na učitelje. Očitaj jim je, da nimajo vere in domoljubja in da se pajdajajo s socialisti. Poslanec Beurle je Ebenhochove napade zapiraval kot pavšalna sumničenja. Povedal mu je več jako resničnih, a gorenjeavstrijskega klerikalnega voditelja se ničesa ne prime. Poslanec Zehetmayr je pa zatrjeval, da se kinetom še slabše godi, kakor učiteljem, potem se je pa izrekel, da se zopet upelje šolnina. Z upeljave šolnine menda hoče ta klerikalec povzdigniti stan.

Propala mladina. „Hrvat. Braniku“ pišejo: Znano je, kako se prizadevajo Madjari, da bi po železnicah na hrvatski zemlji zasnovali madjarskih šol. Te šole so jedro njih kolonij, v katere love in mamijo domačine, da jih raznarodé. Tu navajam istinit slučaj, ki more v srce zbosti slehernega Slovana: Dne 13. m. m. sem potoval na železnici iz Broda v Vinkovce. V istem kupeju je bilo par drugih potnikov in več malih šolarjev, ki so se z raznih postaj in stražnic vozili z vlakom v Vinkovce v madjarsko šolo. Hkratu so pričeli otroci popevati hrvatsko pesem po ariji „Još Hrvatska nij propala“. Toda strmite, s kako popačenim tekstom! — Ta izgubljena dečarija je pela: „Još Hrvatska nij propala. — Al će na skoro! — Visoko se ona stala. — Al će bogme past“ itd. Tako se na teh nesrečnih šolah otroci raznarodujejo, da celo svoji domovini žele zlo in propast ter ji pljuje v lice! Ni mogoče, da so si otroci kaj tacega sami izmislili. Ta žalostni slučaj dokazuje jasno, da imajo madjarske šole na Hrvatskem popolnoma isto svrbo, kakor mej Slovenci v Istri in po Goriškem „Lege nazionale“!

Času primeren sklep. Na shodu okrajnega učiteljskega društva v Marijinem Celju se je sklenilo, stopiti v zvezo s slovanskim učiteljstvom ter v združenini močno delovati proti klerikalnim naklepom, da bi se skrétila šolska dolžnost ter utesnil ljudsko šolski pouk. — Mi smo v tem smislu še pisali v našem listu, zato ta sklep zgoraj omenjenega učiteljskega društva z največjim veseljem pozdravljamo. Oziraje se na nevarnost, ki preti avstrijskemu ljudskemu šolstvu in učiteljstvu, nas ne sme ločiti narodnost posameznikov in tudi ne posamezne kronovine; vsi smo avstrijski učitelji in vsi imamo jednega in istega „sovražnika“!

Vedno ista pesem. Naši domači nasprotniki nove šole se še sedaj ne morejo pomiriti, ker sta gg. ces. svetnik Murnik in dr. Ivan Tavčar volila v deželni šolski svet kranjski g. dr. Schaffer-ja. Znano nam je mnenje slovenskega učiteljstva o tej izvolitvi; zato povemo javno in odkrito, da je slovenskemu učiteljstvu prav po volji, da je namesto kakenga nasprotnika nove šole izvoljen v dež. šol. svet napredni, svobodomiseln in novi šoli in učiteljstvu naklonjeni dr. Schaffer.

Vabilo. Kamniško učiteljsko društvo ima svoje zborovanje v četrtek dne 22. mal. travna; ako je ta dan deževno vreme, pa prihodnji četrtek 29. mal. travna na Prevojah pri g. Škoficu ob 10. uri dopoldne s sledečim vspešnim: 1. Nagovor predsednikov 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Zbirka pravopisnih in spisnih vaj, poročevalec g. Srečko Malenšek. 4. Volitev odbora. K obilnej udeležbi najljubšeje vabi odbor.

Naznanilo. Bilo je okoli novega leta, ko sem se na povabilo g. J. Dimnika odločil, da hočem v prid „Učiteljskemu konviktu“ izdelovati in zalagati šolske zvezke.

To svojo namero sporočil sem tudi slavnemu vodstvu imenovanega konvikta, s katerim sem v to ime stopil v tesnejšo zvezo in dogovor. Temu primerno objavil je potem tudi že Učiteljski Tovariš notico, v kateri so se narodni učitelji že naprej opozarjali na to mojo idejo, ki je bila ondi opisana v glavnih potezih.

Glede na to usojam si pripomniti, da sem si sedaj že prijavil v to svrhu potrebno zalogo papirja najboljšje vrste ter si za jedno omislil tudi najnovejšo maslineno pripravo za izdelovanje napominjanih šolskih zvezkov.

Le-ti zvezki se v dotični moji delavnici že prav pridno izdelujejo, tako da mi bode v kratkem mogoče z razpošiljanjem vzorcev do vseh slavnih šolskih vodstev prirediti, koji vzorci naj potem sami hvalijo blago, ki bode v ceni jednako, pač pa **kvalitativno mnogo boljše in okusnejše od vseh dosedanjih zvezkov**, ki se rabijo po Slovenskem.

V isti namen nameravam nadalje vpeljati tudi šolske ploščice (tablice), o katerih hočem ob priliki natančneje izpregovoriti.

Končno naznanjam, da poleg sedanje svoje trgovine prav v kratkem otvorim tudi še posebno prodajalnico z vsakovrstnim šolskim blagom, tako da mi bo mogoče najbolje in z najboljšim blagom postreči šolskim in učiteljskim krogom v vsakem oziru.

Zagotavljam, da se bodem vsikdar po svojih močeh potrudil, se priporočam in baježim z odličnim spoštovanjem

Josip Petrič,
izdelovatelj šolskih zvezkov in tvorniška zaloga papirja
v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 22.

Okrožnica iz „srečnih starih časov“. Dan na dan in ob vsakej priliki trobijo nasprotniki nove šole o popačenosti in sprijenosti sedanje mladine ter trde v jedno mer, da je vsemu temu kriva nova šola. Seveda, pravijo, vse bolje je pa bilo v „srečnih starih časih“! Nastopna okrožnica škofijskega konsistorija v Lincu z leta 1816, kaže natančno, kako vse bolje je bilo takrat:

Currende.

„In Folge eines hohen Studienhofcommissions-Decrets vom 6. September (1816) Rggs. intim. October 14486 wird den Herren Decanatsschulaufsehern hiemit aufgetragen, ihre unterstehenden Katecheten und Lehrer anzuweisen, der immermehr einreißenden Immoralität der Schuljugend mit allem Nachdrucke entgegenzuarbeiten, sich dann von ihnen am Ende des Schuljahres einen Bericht über den sittlichen Zustand der Jugend mit Angabe der Quellen ihrer Unsittlichkeit einreichen zu lassen, um ihn dann in dem jährlichen allgemeinen Schulberichte aufzunehmen.“

Vom bischöflichen Consistorium Linz, 16. November 1816.

Sigismund,

Bischof.

Johann Evangelista Waldhauser,

Domscholaster und Schulenoberaufseher.“

Da bi se prišlo v okom vedno večji nenravnosti med mladino, je ista oblast tudi odredila:

„2. Der Religionsunterricht muss eingreifender, herzlicher und eifriger gegeben werden, als noch an vielen Orten geschieht.“

„Manche Katecheten ertheilen diesen Unterricht auf eine Art, die zu oberflächlich oder zu philosophisch ist, zu wenig in das Herz und Leben eingreift . . .“

Kako pri srecu je bila šola gospodom duhovnikom, je razvidno zopet iz okrožnice istega škofijskega konsistorija, koja se je izdala zaradi tega „weil viele Schullehrer sich beklagen, dass sie diesen Auftrag nicht befolgen können und bisher keine Sammlung der Schulverordnung haben, — weil ihnen dieselben von ihren Ortsseelsorgern nie mitgetheilt werden.“

Tako je bilo gledé mravnosti mladine, gledé veronauka za časa verske šole in gledé šolskega obiska v „srečnih starih časih.“

Državnozborni kandidat iz „verske šole“. Koliko so se učili v stari šoli, nam kaže ta-le slučaj. Fr. G. iz S. v Dol. Avstriji je nastopil namreč kot državnozborni kandidat za V. kurijo ter je razposlal volilecem ta-le oklic:

Als Kandidat am 9. März 1897,

Als Kattolischer Grist

drätte ich für das gemeine Folg for.

1. Das der Bauer stand ist heidzudage ein Beschwerlicher stand ist das ist genau zu begreifen denn wir legt im Soffel auf das er es nicht mer er dragen kann.

2. Das der Gewerbetreiber nicht mer leisten kann als er leisten tud.

3. Das der Kleinheiller heittzudage so Gestelt ist, wein es nicht Vo Seinen Eigenen mutte her unnter Sparrt Von der Hittn da fon laufen kann.

4. Das die Kattolischen Prister und die Kattolischen Lerer ir Rächt auf den Grist Kattolischen Glauben er halten und ich mith innen miht wirken wolle.

Seyfrieds, am 19. Februar 1897.

Franz Gastinger,

Hausbesitzer in Nr. 4 Seyfrieds.

In vendar je stavil krščanski socijalist Vergani v dež zboru predlog, naj se šolska dolžnost skréti!

Potrjena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je potrdilo Fr. Orožnov Zemljepis za meščanske šole. III. stopnja. Dobiva se v R. Miličevi zalogi.

Važna odredba. Mit Beziehung auf den Bericht vom 2. Jänner 1896 Z. 1349 betreffend die vom Religionslehrer angestrebte Einführung der Beaufsichtigung der Schulkinder an Sonn- und Feiertagen beim vormittägigen Pfarrgottesdienste durch den Lehrkörper der Volksschule in B. . . . wird dem Bezirksschulrath unter Rückschluss der Beilagen im Einvernehmen mit dem fürstbischöflichen Ordinariate eröffnet, dass in Anbetracht der Schwierigkeiten und Bedenken, welche sich gegen das Ansuchen des Religionslehrers N. N. in B. geltend machen, vorderhand diesfalls eine Verfügung nicht getroffen werden kann.

Der k. k. Bezirksschulrath hat demnach diesfalls das Weitere zu veranlassen.

Laibach, am 2. März 1896. Der k. k. Landespräsident

Hein m/p.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1896. Minoli mesec jela je „Slov. Matica“ razpošiljavati svojim članom knjige za leto 1896. Te so: „Letopis“, uredil A. Bartel, dr. Glaserjeva „Zgodovina slov. slovstva“ III. del, II. snopič „Slov. narodnih pesmi“, uredil dr. Strekelj, „Slov. zemlja II. del“, in sicer opisuje v tej knjigi prof. Rutar „Samosvoje mesto Trst in mejno grofijo Istro“, „Knezova knjižnica“, III. zvezek. Vseh knjig je torej 5, kar je za ceno 2 gld. jako mnogo ob tako malem številu naročnikov. Priznati se mora, da je berilo jako izbrano in gotovo najde vsak naročnik nekaj, kar mu bo ugaljalo. Popolnoma jednostranska pa nikakor ne mora biti „Matica“, da bi, recimo po želji nekaternikov, gojila samo znanstvo, po želji drugih zopet samo leposlovje. Izključno znanstven med letošnjimi knjigami je jedino „Letopis“ in izključno leposlovna „Knezova knjižnica“. V ostalih treh je kolikor toliko združeno utile cum dulci. Toda vkljub vsemu trudu odbora, da izdaja knjige, katere čita lahko i izobraženec i neizobraženec, ne le da število udov ne raste, ampak celo pada po nekaterih pokrajinah. Tako n. pr. je nazadovala škofija goriška za 17, Tržaško-koperska za 6 in krška za 9 udov, dočim se v drugih škofijah kaže jako bogatelen prirastek. Vzrok temu nazadovanju tiči jedino le v skrajni letargiji in apatiji poverjenikov in razumnistva; koliko je olikanih in omikanih Slovencev, ki niti ne vedó, da sploh obstoji književno društvo z imenom „Slov. Matica“! Tudi slov. učiteljstvo se malo briga za prospeh „Slov. Matice“, tako da velika večina niso njeni člani! Čas je že, da se prebude „Matičini“ poverjeniki iz mrtvila; saj nam kaže število udov „družbe sv. Mohorja“, kaj da premore živavost poverjenikov!

Šolski štrajk. Po nekaterih planinskih deželah je duhovščina začela hudo agitacijo proti novi šoli. Najprej se hoče znebiti nepovoljnih jej učiteljev. Neki nemški list pripoveduje, da duhovniki že nagovarjajo stariše, naj ne pošiljajo otrok v šolo, koder so liberalni učitelji. Če bodo poklicani, zakaj otrok v šolo ne pošiljajo, naj poreko, da otrok ne morejo pošiljati v šolo učitelju, ki jih katoliški ne vzgaja, ampak le sprija. Klerikalci

se nadejajo, da bo vlada poskrbela, če se začne tak štrajk, da se vsaj iz planinskih dežel odpravijo liberalni učitelji in šola popolnoma izroči v roke duhovščine. Prepričani so namreč, da se sedanja vlada ne bode upala odločno upreti hujšakem proti novodobni šoli. Klerikalci povsod začenjajo boj proti novi šoli, v nekaterih deželah bolje, v drugih manje odkrito.

Jeza proti učiteljem je v klerikalnih in krščanskosocijalnih krogih silno velika, ker so se nekateri učitelji predirzili govoriti na nekaterih shodih in potegovati se za svobodno šolo. „Vaterland“ zahteva temeljite reforme šolstva. Krščanskosocijalni listi prete učiteljem na vse mogoče načine in jim očitajo, da nimajo soditi o strankah, ker niso hodili v visoke šole, kakor mnogi krščanski socialisti. Poslednja trditev je prav smešna. Po tem takem bi tudi dunajski župan Strobach ne smel soditi o drugih strankah, ker tudi ni znano, da bi bil kdaj hodil v kako višjo šolo.

Slovenski običaji zapisal deželni šolski nadzornik J. Šuman. Časopis za avstrijsko folkloristiko (Zeitschrift für öst. Volkskunde) prinaša v svojem 12. sešitku za l. 1896. dva slovenska običaja od Sv. Ane v Slovenskih goricah. Prvi nam pové, da običavajo tam mrtvega hišnega gospodarja, predno ga na pokopališče odnese, še na hišni prag položiti, da vzame slovo od hiše in gospodarskih postopij. (Stari Slovani so verovali, da se duša mrtvih ne preseli koj v „nav“, nego da se še nekoliko časa mudi na drevju okoli hiše, zato so nastavljali mrtvecem raznih jedil na okno). Drugi običaj predpisuje, da se mora svinja potrositi z „žegnano soljo“, predno se jo zakolje, kakor so Grki posipali živalske žrtve z ječmenom. — Pri tej priliki opozarjamo naše izobraženo občinstvo na omenjeni časopis in želimo, da bi se našel tudi kateri Slovenec, ki bi zbral mnogobrojno naše folkloristično gradivo, ki je raztreseno po vseh mogočih naših zbornikih (Slov. Bčeli, Šolskem prijatelju, Slov. Glasniku, Novicah, Zvonu, Kresu, Mat. letopisih itd. itd.), ali da bi vsaj napisal znanstveno napotilo, kje nam je teh stvari iskati in je priobčil v navedenem časopisu. Predmeti naj bi bili urejeni po načelih Krekove „Einleitung in die slavische Literaturgeschichte“.

Učiteljski konvikt. Posl. Višnikar poroča o prošnji društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani za podporo in predlaga z ozirom na to, da ima društvo še premalo nabranega denarja, dežela pa ne more toliko prispevati, kolikor bi bilo za zgradbo sedaj treba, naj dež. zbor izreče, da priznava važnost konvikta in da bode zanj prispeval, kadar bo zgradba zagotovljena. — Sprejeto.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Zahl 281

B. Sch. R. An der zweiclassigen Volksschule in Ob l a k gelangt die zweite Lehrstelle mit den Bezügen der IV. Gehaltsklasse zur Besetzung. Die Competenzgesuche sind bis 18. April 1897 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Loitsch, am 25. März 1897.

Listnica uredništva: SL. direktorij „Zaveze“: Ni bilo še mogoče; prosimo potrpljenja. — G. dopisnik z Goriškega: Dopisom, ki vspodbujajo učiteljstvo na delo v blagor našega stanu in korist nove šole, je naš list vedno na razpolago; prosimo, le nadaljujte. Pozdrav! — V logaški okraj: Hvala lepa; pri prvi priliki. Pozdrav! — Da nam bode mogoče čim preje vstreči željam p. i. sotrudnikov, bomo zaradi pretesnega prostora stalni članek „Martin in Jera“ ustavili za toliko časa, da bode dovršeno „Ustavoznanstvo“. — Podrobno razpravo v normalnošolskem zakladu bomo objavili takoj, ko bo izgotovljen stenografični zapisnik.

«Učiteljski Tovarš» izhaja na 1 pol male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. Oznaniila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{2}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. manjši inserti po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljjanje po dogovoru.

se nadejajo, da bo vlada poskrbela, če se začne tak štrajk, da se vsaj iz planinskih dežel odpravijo liberalni učitelji in šola popolnoma izroči v roke duhovščine. Prepričani so namreč, da se sedanja vlada ne bode upala odločno upreti hujšakem proti novodobni šoli. Klerikalci povsod začenjajo boj proti novi šoli, v nekaterih deželah bolje, v drugih manje odkrito.

Jeza proti učiteljem je v klerikalnih in krščanskosocijalnih krogih silno velika, ker so se nekateri učitelji predirzili govoriti na nekaterih shodih in potegovati se za svobodno šolo. „Vaterland“ zahteva temeljite reforme šolstva. Krščanskosocijalni listi prete učiteljem na vse mogoče načine in jim očitajo, da nimajo soditi o strankah, ker niso hodili v visoke šole, kakor mnogi krščanski socialisti. Poslednja trditev je prav smešna. Po tem takem bi tudi dunajski župan Strobach ne smel soditi o drugih strankah, ker tudi ni znano, da bi bil kdaj hodil v kako višjo šolo.

Slovenski običaji zapisal deželni šolski nadzornik J. Šuman. Časopis za avstrijsko folkloristiko (Zeitschrift für öst. Volkskunde) prinaša v svojem 12. sešitku za l. 1896. dva slovenska običaja od Sv. Ane v Slovenskih goricah. Prvi nam pové, da običavajo tam mrtvega hišnega gospodarja, predno ga na pokopališče odnese, še na hišni prag položiti, da vzame slovo od hiše in gospodarskih postopij. (Stari Slovani so verovali, da se duša mrtvih ne preseli koj v „nav“, nego da se še nekoliko časa mudi na drevju okoli hiše, zato so nastavljali mrtvecem raznih jedil na okno). Drugi običaj predpisuje, da se mora svinja potrositi z „žegnano soljo“, predno se jo zakolje, kakor so Grki posipali živalske žrtve z ječmenom. — Pri tej priliki opozarjamo naše izobraženo občinstvo na omenjeni časopis in želimo, da bi se našel tudi kateri Slovenec, ki bi zbral mnogobrojno naše folkloristično gradivo, ki je raztreseno po vseh mogočih naših zbornikih (Slov. Bčeli, Šolskem prijatelju, Slov. Glasniku, Novicah, Zvonu, Kresu, Mat. letopisih itd. itd.), ali da bi vsaj napisal znanstveno napotilo, kje nam je teh stvari iskati in je priobčil v navedenem časopisu. Predmeti naj bi bili urejeni po načelih Krekove „Einleitung in die slavische Literaturgeschichte“.

Učiteljski konvikt. Posl. Višnikar poroča o prošnji društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani za podporo in predlaga z ozirom na to, da ima društvo še premalo nabranega denarja, dežela pa ne more toliko prispevati, kolikor bi bilo za zgradbo sedaj treba, naj dež. zbor izreče, da priznava važnost konvikta in da bode zanj prispeval, kadar bo zgradba zagotovljena. — Sprejeto.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Zahl 281

B. Sch. R. An der zweiclassigen Volksschule in Ob l a k gelangt die zweite Lehrstelle mit den Bezügen der IV. Gehaltsklasse zur Besetzung. Die Competenzgesuche sind bis 18. April 1897 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Loitsch, am 25. März 1897.

Listnica uredništva: SL. direktorij „Zaveze“: Ni bilo še mogoče; prosimo potrpljenja. — G. dopisnik z Goriškega: Dopisom, ki vspodbujajo učiteljstvo na delo v blagor našega stanu in korist nove šole, je naš list vedno na razpolago; prosimo, le nadaljujte. Pozdrav! — V logaški okraj: Hvala lepa; pri prvi priliki. Pozdrav! — Da nam bode mogoče čim preje vstreči željam p. i. sotrudnikov, bomo zaradi pretesnega prostora stalni članek „Martin in Jera“ ustavili za toliko časa, da bode dovršeno „Ustavoznanstvo“. — Podrobno razpravo v normalnošolskem zakladu bomo objavili takoj, ko bo izgotovljen stenografični zapisnik.

«Učiteljski Tovarš» izhaja na 1 pol male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. Oznaniila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{4}$ strani 4 gld., $\frac{1}{8}$ strani 3 gld., $\frac{1}{16}$ strani 2 gld. manjši inserti po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljjanje po dogovoru.

se nadejajo, da bo vlada poskrbela, če se začne tak štrajk, da se vsaj iz planinskih dežel odpravijo liberalni učitelji in šola popolnoma izroči v roke duhovščine. Prepričani so namreč, da se sedanja vlada ne bode upala odločno upreti hujšakem proti novodobni šoli. Klerikalci povsod začenjajo boj proti novi šoli, v nekaterih deželah bolje, v drugih manje odkrito.

Jeza proti učiteljem je v klerikalnih in krščanskosocijalnih krogih silno velika, ker so se nekateri učitelji predirzili govoriti na nekaterih shodih in potegovati se za svobodno šolo. „Vaterland“ zahteva temeljite reforme šolstva. Krščanskosocijalni listi prete učiteljem na vse mogoče načine in jim očitajo, da nimajo soditi o strankah, ker niso hodili v visoke šole, kakor mnogi krščanski socialisti. Poslednja trditev je prav smešna. Po tem takem bi tudi dunajski župan Strobach ne smel soditi o drugih strankah, ker tudi ni znano, da bi bil kdaj hodil v kako višjo šolo.

Slovenski običaji zapisal deželni šolski nadzornik J. Šuman. Časopis za avstrijsko folkloristiko (Zeitschrift für öst. Volkskunde) prinaša v svojem 12. sešitku za l. 1896. dva slovenska običaja od Sv. Ane v Slovenskih goricah. Prvi nam pové, da običavajo tam mrtvega hišnega gospodarja, predno ga na pokopališče odnese, še na hišni prag položiti, da vzame slovo od hiše in gospodarskih postopij. (Stari Slovani so verovali, da se duša mrtvih ne preseli koj v „nav“, nego da se še nekoliko časa mudi na drevju okoli hiše, zato so nastavljali mrtvecem raznih jedil na okno). Drugi običaj predpisuje, da se mora svinja potrositi z „žegnano soljo“, predno se jo zakolje, kakor so Grki posipali živalske žrtve z ječmenom. — Pri tej priliki opozarjamo naše izobraženo občinstvo na omenjeni časopis in želimo, da bi se našel tudi kateri Slovenec, ki bi zbral mnogobrojno naše folkloristično gradivo, ki je raztreseno po vseh mogočih naših zbornikih (Slov. Bčeli, Šolskem prijatelju, Slov. Glasniku, Novicah, Zvonu, Kresu, Mat. letopisih itd. itd.), ali da bi vsaj napisal znanstveno napotilo, kje nam je teh stvari iskati in je priobčil v navedenem časopisu. Predmeti naj bi bili urejeni po načelih Krekove „Einleitung in die slavische Literaturgeschichte“.

Učiteljski konvikt. Posl. Višnikar poroča o prošnji društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani za podporo in predlaga z ozirom na to, da ima društvo še premalo nabranega denarja, dežela pa ne more toliko prispevati, kolikor bi bilo za zgradbo sedaj treba, naj dež. zbor izreče, da priznava važnost konvikta in da bode zanj prispeval, kadar bo zgradba zagotovljena. — Sprejeto.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Zahl 281

B. Sch. R. An der zweiclassigen Volksschule in Ob l a k gelangt die zweite Lehrstelle mit den Bezügen der IV. Gehaltsklasse zur Besetzung. Die Competenzgesuche sind bis 18. April 1897 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Loitsch, am 25. März 1897.

Listnica uredništva: **Sl. direktorij „Zaveze“:** Ni bilo še mogoče; prosimo potrpljenja. — **G. dopisnik z Goriškega:** Dopisom, ki vspodbujajo učiteljstvo na delo v blagor našega stanu in korist nove šole, je naš list vedno na razpolago; prosimo, le nadaljujte. Pozdrav! — **V logaški okraj:** Hvala lepa; pri prvi priliki. Pozdrav! — Da nam bode mogoče čim preje vstreči željam p. i. sotrudnikov, bomo zaradi pretesnega prostora stalni članek „Martin in Jera“ ustavili za toliko časa, da bode dovršeno „Ustavoznanstvo“. — Podrobno razpravo v normalnošolskem zakladu bomo objavili takoj, ko bo izgotovljen stenografični zapisnik.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poll male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. Oznaniila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{4}$ strani 4 gld., $\frac{1}{8}$ strani 3 gld., $\frac{1}{16}$ strani 2 gld. manjši inserti po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru.

Pouk po formalnih stopnjah se vrši gladko, naravno, zanimanje raste, pazljivost je neprisiljena in trajna in konečni uspeh živo priča, kolike važnosti je pouk po navedeni metodi.

Po šolskem pouku razvil se je v tem živahen razgovor, mej kojim se je povdajalo, da so take hospitacije več vredne nego uradne konferencije, ker se z učenci to dejansko pokaže, kar se sicer teoretično obravnava.

Navzočni gosp. ravnatelj in nadzornik je bil sam vidno zadovoljen z lepim učnim uspehom ter je v krasnem govoru unemal gg. učitelje v tem smislu za enak uzorni šolski pouk in napredek. Jednako je gosp. učitelj Lud. Černej v krepkem govoru naglašal vrli uspeh hospitacij, izražujoč željo, naj bi se povsod uvedle take hospitacije v doseg uzornega in uspešnega šolskega pouka.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Letnar Lovro, nadučitelj v Mengišu, 4-80 gld.; gđc. Gerkman Emilija, učiteljica v Mengišu, 2-40 gld.; gđc. Konechegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; g. Dragotin Benedik, nadučitelj v Smledniku, 1-80 gld.; gospa Julija Moos, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama na višji slov. dekliški šoli v Ljubljani, 1-50 gld.; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Borowsky Julija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-60 gld.; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.

Učiteljski konvikt: Čestilci r. drd. Ivana Starca v Postojni po g. Št. Primožicu 28 K; učiteljstvo L. mestne šole v Ljubljani in sicer gg.: c. kr. okr. šolski nadzornik Andrej Zumer 10 K; vodja Maier Jožef 2-40 K; Furlan Jakob, Gangl Engelbert, Josin Maks, Petras Henrik in Režek Juraj a 1-20 K; Gale Fran 60 h; g. J. Zalokar, pot. trgovec, 1 K; gđc. Milka Žigonova iz Metlike, 4 K; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, novoletni odkup 1 K; g. Janežič Janko, učitelj v Ljubljani, novoletni odkup 1 K; g. A. Razingger, učitelj v Ljubljani, 40 h; g. Fran Bahovec, učitelj v Ljubljani, 2 K; gđc. Emilija Thuma nabrala na sokolovi maskaradi v Postojni, 11 K; g. Moos Julija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Wessner Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Zupan Nežika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Zemme Franja, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđc. Gusl Emilija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; po g. Fran Črnagoju: gospa Premelič-Črnagoj 2 K, gđc. Črnagoj Pepa 2 K, g. Premelič Jože 1 K, g. Bloudek Boleslav, c. kr. inženir v Tacnu 4-60 K; g. Ferdo Juvanc, nabral na maskaradi v Cerknici 6 K; g. Ulrik Konjar, učitelj v Molniku, 3 K; sl. „Kmetška posojilnica na Vrhniki“, 40 K; „Postilijonček“ nabral na maskaradi čitalnice v Metliki 8 K; čisti dohodek zabavnega večera s tombolo, ki ga je priredil g. učitelj J. Baraga v Besnici pri Kranji dne 28. svečana t. l. 14 K; g. Fran Slanc, nadučitelj v Litiji, nabral ob odhodnici g. pl. Andriolija pri odličnih prijateljih nove šole 60-20 K; g. dr. Lovro Požar, ravnatelj višje slovenske dekliške šole v Ljubljani, 2 K; slavna posojilnica v Zagorji ob Savi, 10 K; gosp. J. Potrato, učitelj v Št. Vidu pri Brdu, 2-40 K.

M. Močnikov spomenik: G. Ravnikar Jernej, nadučitelj v Mokronogu, 10 K.

Osobne vesti. Deželni šolski svet je v svoji zadnji seji imenoval: g. Franca Potokarja pri D. M. v Polju stalnim učiteljem istotam, g. Jožefa Samido v Smuki stalnim učiteljem istotam, g. Matijo Petscheta na Toplem vrhu stalnim učiteljem istotam, gospd. Rafaelo Inglic v Begunjah za stalno učiteljico istotam, g. Antona Smerdelja v Planini stalnim učiteljem istotam, g. Rudolfa Horvata v Oreheku, nadučiteljem v Zagorju in gospoda Ivana Klemenčiča na Rečici, učiteljem na meščanski šoli v Krškem. Iz službenih ozirov sta bila premeščena g. Franc Spintre, nadučitelj v Kočevji, v Kamnik in g. Valentin Burnik, nadučitelj v Kamniku, v Metliko. — Gospd. K. Eržen je nastavljena začasno na dekliški šoli na Vrhniki.